

Yrkes högskolan

OMRÅDESANALYS 2024

Musik

Myndigheten för yrkes högskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll	4
Yrkehögskolans utbildningsinriktningar	4
Avstämningar	4
Yrkehögskolans statistik	5
Bedömning av platsernas utveckling	5
Musik	6
Utfall ansökan 2023	7
Resultat från genomförda utbildningar	8
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt	9
Regionalt utbud och regional efterfrågan	15
Bedömning av utvecklingen för nya platser med start 2025	17
Definitioner	18

FÄRDIGSTÄLLD: 2024-11-15

DNR: MYH 2024/5800

ISBN: 978-91-89815-86-5

Inledning

Det här är ett analysunderlag som visar hur myndigheten ser på utbildningarnas resultat, efterfrågan på kompetens och utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar som har en koppling till varandra.

I underlaget presenteras statistik avseende pågående och beviljade utbildningsplatser, resultat för en utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar samt information om efterfrågan. Varje presentation avslutas med en bedömning av hur myndigheten ser på utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning och hur många platser som kan beviljas för start.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att det kan finnas skillnader gentemot bedömningen och den efterfrågan på kompetens som finns. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också påverka och som leder till att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målsättningen med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Underlaget kan både hänvisas till inför det att en ansökan öppnar och vid bedömning och kan förhoppningsvis bidra till att skapa en röd tråd från den enskilda ansökan till myndighetens

beslut. Det är värt att understryka att bedömningen av en utbildningsansökan väger in fler faktorer än just områdesanalyserna.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- Utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- Resultat från genomförda utbildningar
- Beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- Regionalt utbud och regional efterfrågan
- Bedömning av nya platser

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från *Svensk utbildningsnomenklatur* (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa övriga SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på arbetsmarknadens utveckling.

Avstämningar

I framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan bidra till att ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå, där så varit möjligt.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns mycket statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- utnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Det som är särskilt relevant att visa i detta sammanhang är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet beviljade utbildningar är placerade. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivet lämplig regional placering och den regionala efterfrågan är en viktig aspekt vid beviljandet av nya platser.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt utnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Bedömning av platsernas utveckling

Det nya underlaget avslutas med en bedömning av hur antalet platser per utbildningsinriktning kommer att utvecklas och hur många platser som kan beviljas för start 2025.

Bedömningen är inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli lägre eller högre än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan alla utbildningsinriktningar.

Musik

Denna områdesanalys omfattar de utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan som bidrar till kompetensförsörjning inom kyrkomusik och musikproduktion.

Kantor

SUN-KOD
212aa

Musikproduktion

SUN-KOD
212ad

Utfall ansökan 2023

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Kantor	2	2
Musikproduktion	4	1

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår. Färgmarkeringen visa vilka år som kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktningar	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kantor	6	12	12	18	12	12
Musikproduktion*	99	119	95	55	35	

*Innehåller 24 platser YH utan statsbidrag åren 2024 och 2025.

Källa: MYH.

Platser till kantor som kan komma att beviljas efter ansökan 2024 påverkar slutåren 2028 och framåt. Detta eftersom utbildningarna omfattar 500 yrkeshögskolepoäng vilket tar två och ett halvt år att genomföra. Vissa utbildningar går på halvfart och tar upp till fem år att genomföra.

Platser inom musikproduktion som kan komma att beviljas efter ansökan 2024 påverkar i huvudsak slutåren 2027 och framåt. Detta eftersom de flesta utbildningarna omfattar 400 yrkeshögskolepoäng vilket tar två år att genomföra.

Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningsomgång och på så vis byggs utflödet på framåt.

YH-flex

Utöver de utbildningsplatser som redovisats ovan beviljades utbildningsinriktningen musikproduktion tio YH-flexplatser per år 2022, 2023 och 2024.

Resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2020	2021	2022
Kantor	77 %	83 %	69 %
Musikproduktion	86 %	82 %	86 %
Totalt för yrkeshögskolan	72 %	70 %	67 %

Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022).

Utbildningsinriktningarna i denna områdesanalys har för få svarande för att kunna redovisas.

Andel utnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2021	2022	2023
Kantor	0 %	0 %	0 %
Musikproduktion	1 %	0 %	0 %
Totalt för yrkeshögskolan	9 %	12 %	11 %

Källa: MYH.

Reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för utbildningsinriktningarna kantor och musikproduktion ligger över genomsnittet för yrkeshögskolan samtliga tre redovisade år. Examensgraden har varierat för kantor vilket kan bero på att de har väldigt få utbildningsplatser. Examensgraden för musikproduktion ligger mer stabilt.

Det går inte att uttala sig om de studerandes sysselsättning efter examen för någon av utbildningsinriktningarna eftersom antalet observationer är för få för att kunna visas.

Samtliga utbildningsinriktningar nyttjar sina platser i princip fullt ut vilket kan jämföras med genomsnittet för yrkeshögskolan som hade 11 procent utnyttjade platser det senaste året.

Slutsats

Utbildningsinriktningarna i denna områdesanalys fyller platserna mycket väl. Det går inte att dra några slutsatser om sysselsättningen efter examen eftersom resultaten inte kunnat visas för någon av utbildningsinriktningarna. Anordnare och arbetsliv kan behöva arbeta för att bevara examensgraden för kantor så att det inte blir en sjunkande trend framöver.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Kantor/ kyrkomusiker

En kyrkomusiker arbetar inom Svenska kyrkan som organist eller kantor. Vanliga arbetsuppgifter är att förbereda och spela på församlingarnas gudstjänster, dop, bröllop, konfirmationer och begravningar. Kyrkomusikerns främsta instrument är orgeln och pianot men leder också kyrkans körer och kan i vissa fall även ge lektioner i piano- och orgelspel.

Svenska kyrkan är ett registrerat trossamfund i Sverige med 5,5 miljoner medlemmar och cirka 3 400 kyrkor. Den är indelad i 13 stift (regional nivå) som består av cirka 1 300 församlingar (lokal nivå). Det finns nästan 2 000 kyrkomusiker men stora pensionsavgångar är att vänta.

Enligt Kyrkomusikernas riksförbund, KMR, är Svenska kyrkan Sveriges största arena för musik och körsång eftersom den finns över hela landet och arrangerar mängder av spelningar, konserter och körer varje vecka, året runt. Statistik från Svenska kyrkan visar exempelvis att det år 2023 genomfördes cirka 40 100 dop, 11 400 vigslar och 60 600 begravningar i Svenska kyrkan. Samma år bedrev kyrkan även cirka 4 600 körer för barn, unga och vuxna. Körsången är ett viktigt inslag i kyrkans verksamhet och fungerar samtidigt som en social och kulturell mötesplats. Man brukar ibland tala om "det svenska körundret". Enligt undersökningen *Populationsuppskattning av körsångare*, Novus och Sveriges körförbund 2023, sjunger 540 000 svenskar i kör, det motsvarar sex procent av befolkningen. Svenska kyrkan är en central del av den svenska körtraditionen.

KMR förklarar att levande musik hör till kyrkan eftersom en vigsel eller begravning händer "här och nu". Precis som en brud vill ha levande blommor i sin bukett eller en anhörig vill ha levande blommor runt kistan på en begravning, så är den levande musiken oöverträffad. Förinspelad musik spelas endast i undantagsfall.

Ledaren *Klockan tickar – det pensioneras dubbelt så många kyrkomusiker som det utbildas*, Kyrkomusikernas riksförbunds webbsida 31 maj 2024, påtalar en akut brist på kyrkomusiker. KMR uppger att behovet är stort, särskilt kantorena är efterfrågade eftersom de utgör en bas. 28 procent av yrkeskåren är över 60 år och det behövs mellan 700–900 kyrkomusiker de kommande tio åren för att täcka upp för pensionsavgångarna. Därutöver finns en naturlig omsättning i yrket. Förra året examinerades endast 20 nya kyrkomusiker från samtliga tre utbildningsnivåer, berättar KMR. Toppnoteringen för examinerade kyrkomusiker ett enskilt år var totalt 35 stycken. Störst brist råder på landsbygden men numera börjar det även vara svårt att rekrytera i städerna. Det händer att kyrkomusiker rekryteras från andra länder i Europa. Även Norge har en liknande problematik uppger KMR. Artikeln *Pensionärer håller liv i kyrkans musik*,

publicerad i Kyrkans tidning 22 augusti 2024 vittnar om att pensionärer fortsätter att jobba långt efter sin pension för att täcka upp för bristerna.

2018 infördes nya bestämmelser i kyrkoordningen som medförde att kyrkomusiker blev en skyddad yrkestitel. Sedan dess får endast den som har en musikalisk fackutbildning i kyrkomusik på A, B eller C nivå och som fullgjort stiftsförlagda utbildningsmoment och pastoral teologisk utbildning kalla sig kyrkomusiker.

På Svenska kyrkans hemsida beskrivs utbildningsvägen för att bli kyrkomusiker. En vanlig start är att redan i unga år ta lektioner i piano, körsång och orgel. Vidare krävs Svenska kyrkans kyrkomusikerexamen på nivå A, B eller C. Den består av tre delar: fackutbildning i kyrkomusik, stiftsförlagda utbildningsmoment (praktik) och pastoralteologisk utbildning för kyrkomusiker. Den kyrkomusikaliska fackexamen är avgörande för nivån.

A-nivå är en konstnärlig masterexamen från universitet/högskola och leder till befattningen försteorganist. B-nivå är en konstnärlig kandidatexamen från universitet/högskola och leder till befattningen organist. C-nivå är en konstnärlig högskoleexamen, en tvåårig folkhögskoleexamen eller en yrkeshögskoleexamen och leder till befattningen kantor. Parallellt med eller efter den musikaliska fackutbildningen krävs stiftsförlagda moment (handledd praktik i församling). En folkhögskola i landet har valt att bedriva sin kyrkomusikaliska utbildning som en yrkeshögskoleutbildning. I denna är praktiken integrerad i utbildningen via kursen Lärande i arbete – LIA.

Enligt KMR skulle utbildningsplatserna till kantor kunna öka på yrkeshögskolan utan risk för att det utbildas för många. Folkhögskolorna och universitet/högskolor täcker inte upp bristen på egen hand och det finns ett stort glapp mellan det antal som lämnar yrket och de som kommer in.

Det händer att exempelvis musiklärare eller musiker vill sadla om och bli kyrkomusiker. Dessa kanske inte alltid behöver gå hela kyrkomusikerutbildningen utan behöver endast komplettera med vissa kurser uppger KMR. Möjligen skulle YH-flex kunna vara ett alternativ för dessa.

Kantor/kyrkomusiker tillhör yrkesgruppen musiker, sångare och kompositörer, SSK 2652. Av statistikmyndigheten SCB:s yrkesregister framgår att det fanns cirka 4 900 anställda i yrkesgruppen år 2022, varav cirka 2 800 var anställda i den ideella sektorn som Svenska kyrkan tillhör. Bland de anställda i yrkesgruppen hade cirka 20 procent en eftergymnasial utbildning mindre än tre år, vilket motsvarar yrkeshögskolans (och folkhögskolans) utbildningsnivå. Av de anställda i yrkesgruppen befann sig cirka 850 i åldersspannet 55–59 år och beräknas gå i pension mellan 2027–2031, vilket i genomsnitt motsvarar 170 personer per år.

Utförelsen av kantorer från yrkeshögskolan summerar i dagsläget till 96 stycken mellan 2024–2031 eller i genomsnitt 12 per år. Kompetensförsörjningen av kantorer från yrkeshögskolan understiger därmed kraftigt pensionsavgångarna i yrkesgruppen. Dock utbildas kantorer främst via folkhögskola eller högskola/universitet.

Enligt Arbetsförmedlingens bedömning för kantorer och organister hösten 2024 är det medelstora möjligheter till arbete på nationell nivå nu och på fem års sikt, men det finns regioner med stora behov.

I Arbetsförmedlingens rapport *Långsiktig yrkesområdesanalys, kultur, media och design 2023*, framgår att efterfrågan bland musiker ofta berör tjänstgöring i kyrkliga sammanhang, troligen till följd av de väntade pensionsavgångarna.

Musikproduktion

Musikbranschens uppbyggnad, villkor och roller är komplex och utgörs av ett "ekosystem" kring musik bestående av konsulter och en stor mängd små företag med nischade uppgifter och frilansare. Det framgår i rapporten och kunskapsunderlaget *Det svenska musikundret – små företag på en global arena*, Entreprenörskapsforum 2021. Enligt rapporten kan musikbranschen delas in i tre delbranscher: livemusikens aktörer, den inspelade musikens aktörer och de rättighetshalterande aktörerna. Dessa samspelar och samverkar tillsammans i ett musikindustriellt system med olika uppdrag, kompetenser och roller och dessutom på en alltmer digitaliserad och globaliserad arena.

Vidare nämner rapporten fem vanliga roller inom musikindustrin:

- *musikskaparna* som består av låtskrivare och kompositörer
- *utövarna* som består av artisterna och musikerna
- *musikförlagen* som arbetar med musikskaparna
- *skivbolagen/ masterägarna* som arbetar med utövarna
- *producenterna* som leder arbetet vid inspelning tillsammans med artisterna.

I praktiken kan dessa roller vara helt separerade och representeras av fem olika aktörer i tidsbegränsade projekt – eller vara en och samma person som innehar fem roller samtidigt.

Enligt rapporten har digitaliseringen lett till en ökad diversifiering med roller och funktioner som inte funnits tidigare samt förändrade roller. Men den har även lett till mer specifika och nischade områden där företag hittat specialområden att fokusera på. Denna mix av roller och funktioner avspeglar sig i utbildningsutbudet inom musikproduktion på yrkeshögskolan.

Utbildningarna i utbildningsinriktningen musikproduktion leder till en rad olika yrkesroller som till exempel musikproducent, ljudproducent, ljuddesigner, kompositör/musikmakare inom dataspel och film, ljudtekniker, musikentreprenör, singer-songwriter med mera. Vissa utbildningar leder till en blandning av flera yrkesroller som sinsemellan kan tillhöra olika yrkesgrupper enligt standard för svensk yrkesklassificering, SSK, vilket gör efterfrågan för utbildningsinriktningen komplex att analysera.

Av ovan nämnd rapport framgår att musikbranschen de senaste 10–15 åren genomgått ett skifte från fysisk distribution av musik till digitalt strömmad musik. Med anledning av detta har konsumtionen av musik förändrats i takt med nya applikationer och tjänster, vilket ökat antalet konsumenter och skapat en stor efterfrågan på ny musik och nya artister. I den globala och digitala kontexten har både jobbmöjligheterna och konkurrensen tilltagit, vilket ställer större krav på kompetens att kunna nå ut och marknadsföra sig. Två rättsliga områden av betydelse i

musikbranschen är upphovsrätt och avtalsrätt. Inte minst utvecklingen och användningen av AI skapar nya utmaningar och frågeställningar för branschen att hantera.

I rapporten *Musikbranschens kompetens och utveckling 2023–2027 Återstart*, av Kulturrådet, Föreningen musikutbildarna och Musiksverige 2023 har nästan 750 organisationer och individer från musikbranschen och musiklivets olika delar deltagit. De har svarat på enkäter och intervjuats om musikbranschen, dess framtid, återstarten efter coronapandemin och kompetensbehoven. Av rapportens slutsatser framgår att organisationerna generellt är försiktigare i sin bedömning av såväl tillväxt som anställningsprognos de kommande 3–5 åren, jämfört med en liknande undersökning från 2020. Trots detta svarade nästan hälften av de tillfrågade organisationerna att de kommer att anställa eller anlita ny kompetens de kommande åren. Både organisationerna och de tillfrågade individerna tror att teknologiska trender är det som kommer att påverka yrkesrollerna mest i musikbranschen de kommande åren. De mest eftersökta kompetensområdena hos ny personal bland organisationerna var dock marknadsföring och kommunikation, sociala medier och content creation, projektledning och ekonomi.

Musikproducent

Musikproducenter arbetar med att tillverka, sälja och distribuera musikaliska produkter live eller digitalt. De ansvarar till exempel för inspelning och mixning av musik, sköter administration så som ekonomi, avtal och planering av musikproduktionen eller leder ljudteknikernas arbete vid konserter och liveframträdanden. Yrkesrollen kan också innebära att man är producent, ljudtekniker, artist, låtskrivare och musiker samtidigt. Många musikproducenter arbetar som egenföretagare och efterfrågas bland annat inom kultursektorn samt content- och reklambranschen.

Förutom yrkeshögskolan finns det fler alternativa utbildningsvägar inom musikproduktion runt om i Sverige. Exempelvis ljud- och musikproduktionsprogrammet vid Högskolan i Dalarna och musikproduktionsprogrammet på Linnéuniversitetet i Växjö samt musikproducentlinjen på Löftadalens folkhögskola. Inom konst- och kulturutbildning finns exempelvis artist, musiker och musikproducent vid Kulturama i Stockholm.

Av SCB:s yrkesregister framgår att musikproducenter tillhör yrkesgruppen regissörer och producenter av film, teater med mera SSYK 2654. Det fanns nästan 3 000 anställda i yrkesgruppen 2022. Utöver det fanns också cirka 900 egna företagare i yrkesgruppen. Antalet anställda i åldersgruppen 55–59 år som beräknas börja gå i pension under perioden 2027–2031 bestod år 2022 av cirka 300 personer, vilket i genomsnitt motsvarar cirka 60 personer per år. Hur många av dessa som specifikt arbetar som musikproducenter går inte att säga. För de egna företagarna fanns ingen uppgift om ålder. Det befintliga utflödet från yrkeshögskolans inriktning musikproduktion summerar i dagsläget till cirka 450 platser de kommande åren, vilket motsvarar ett genomsnitt på 90 platser per år. Det överstiger de genomsnittliga beräknade pensionsavgångarna för hela yrkesgruppen med 30 platser per år. Samtidigt finns ett utflöde av kompetens till yrkesgruppen även från högskolan, folkhögskolan och konst- och kulturutbildningarna.

Enligt SCB:s yrkesregister fördelade sig de anställda i yrkesgruppen med ungefär en tredjedel vardera på gymnasial nivå, eftergymnasial nivå kortare än tre år (det vill säga yrkeshögskolenivå), samt universitets- och högskolenivå. Det är oklart vilken kompetens som specifikt efterfrågas från yrkeshögskolan. Sammantaget tyder statistiken på att utflödet från yrkeshögskolan är något högt sett i relation till de förväntade pensionsavgångarna i yrkesgruppen och alternativa utbildningsvägar. Dock leder vissa utbildningar inom inriktningen musikproduktion till yrkesroller i andra yrkesgrupper. Dessutom spelar fler faktorer än pensionsavgångarna in för efterfrågan på en yrkesroll, till exempel digitaliseringen och den ökade efterfrågan på musik och nya artister som nämnts ovan.

Av *Långsiktig yrkesområdesanalys Kultur, media, design*, Arbetsförmedlingen 2023, framgår att antalet regissörer och producenter ökat i stor utsträckning mellan år 2016 och 2021. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande öka, men i successivt minskande takt. En av orsakerna till ökningen i antalet förvärvsarbetande regissörer och producenter är den ökade efterfrågan på strömningstjänster, där strömningföretag exempelvis börjat producera material själva.

I samma rapport nämns också området "scen och ton" vilket bland annat omfattar musik samt studioarbete. Arbetsmarknaden för området kännetecknas till stor del av uppdragsbaserade-, projekt- och frilansanställningar. För många yrkesroller bedöms det kunna bli stor konkurrens om jobben framöver, vilket ställer ökade krav på kompetens att kunna marknadsföra sig. Även tekniska kompetenser efterfrågas i större utsträckning.

Musiker och singer/songwriter

Enstaka utbildningar inom utbildningsinriktningen musikproduktion leder till yrkesrollerna musiker och singer/songwriter. Musiker och singer/songwriters arbetar med musikaliska uttryck och använder instrument eller sin röst för att skapa musik. De framför, komponerar och arrangerar musik själva eller i grupp och samarbetar även med andra musiker och sångare samt även med exempelvis ljudtekniker och musikproducenter.

Det finns flera utbildningsvägar till att bli musiker eller singer/songwriter förutom yrkeshögskolan. Exempelvis finns konstnärligt kandidatprogram i musik vid Lunds universitet i Malmö och kandidatprogram musiker vid Kungliga musikhögskolan i Stockholm. Inom folkhögskolan finns exempelvis singer/songwriterlinjen vid Löftadalens folkhögskola. Inom konst- och kulturutbildning finns exempelvis Artist, musiker och musikproducent vid Kulturama i Stockholm.

Av SCB:s yrkesregister framgår att musiker och singer/songwriters tillhör yrkesgruppen musiker, sångare och kompositörer, SSK 2652. Det fanns cirka 4 900 anställda i yrkesgruppen år 2022. Det går inte att säga hur många av dessa som specifikt arbetar som musiker eller singer/songwriter. Av de anställda befann sig cirka 850 personer i åldersspannet 55–59 år och beräknas börja gå i pension under perioden 2027–2031. Det motsvarar i genomsnitt 170 personer per år. Det fanns även cirka 2 800 egna företagare. För de egna företagarna finns inga uppgifter om ålder. Som nämnts ovan har yrkeshögskolan ett utflöde på 90 platser per år i genomsnitt från utbildningsinriktningen musikproduktion de kommande åren, varav en utbildning specifikt leder till yrkesrollerna musiker eller singer/songwriter.

Majoriteten av de anställda i yrkesgruppen, över hälften, hade en eftergymnasial utbildning på tre år eller mer. Cirka 25 procent hade högst gymnasieutbildning. Endast cirka 20 procent hade en eftergymnasial utbildning mindre än tre år, det vill säga motsvarar yrkeshögskolans utbildningsnivå. Andra utbildningsvägar än yrkeshögskolan antas därför vara den främsta källan till kompetens för yrkesgruppen.

Arbetsförmedlingen saknar hösten 2024 en aktuell bedömning av jobbmöjligheterna för musiker och sångare. Enligt *Långsiktig yrkesområdesanalys Kultur, media och design*, Arbetsförmedlingen 2023, är möjligheten till jobb förhållandevis stora för musiker, sångare och kompositörer. Enligt rapporten har arbetsmarknaden för musiker förbättrats sedan pandemin men varierar regionalt. Efterfrågan bland musiker berör dock ofta tjänstgöring i kyrkliga sammanhang. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande kunna minska svagt på grund av ökad konkurrens från omvärlden och den tekniska utvecklingen med generativ AI.

Ljuddesigner och ljudtekniker

Några utbildningar inom utbildningsinriktningen musikproduktion leder till yrkesrollerna ljuddesigner eller ljudtekniker. Ljudtekniker och ljuddesigners är experter på ljudteknik och ljuddesign inom scenkonst, musik- och medieproduktioner. Den övergripande arbetsuppgiften är att sköta olika typer av ljudutrustningar. Skillnaderna mellan en ljudtekniker och en ljuddesigner ligger främst i deras fokus och ansvarsområden inom ljudproduktionen men deras arbete kan ibland överlappa varandra. Ljudteknikern arbetar med den tekniska hanteringen av ljud under en inspelning, redigering eller liveproduktion. En ljuddesigner har ett mer kreativt fokus och ansvarar för att skapa eller forma specifika ljudlandskap som förstärker upplevelsen av en produktion.

Ljuddesigners och ljudtekniker kan arbeta vid exempelvis tv- och radiostationer, konserter, teatrar, produktionsbolag, musikstudior och filmbolag. Frilansarbete och projektanställningar är vanligt.

Det finns alternativa utbildningsvägar till att bli ljuddesigner och ljudtekniker. Förutom yrkeshögskolan erbjuder exempelvis Luleå tekniska universitet kandidatprogram i ljudteknik och Blekinge högskola programmet dataspelsutveckling – ljud. Musikproduktion och ljudteknik erbjuds på Karlskoga folkhögskola och Virtuellt kompositör och ljuddesigner finns på Östra Grevie folkhögskola. Yrkeshögskolan utbildar även till närliggande yrkesrollen eventtekniker (som ingår i samma yrkesgrupp), vars efterfrågan beskrivs i områdesanalysen *Film, tv och eventteknik*.

Enligt SCB:s yrkesregister tillhör ljuddesigner och ljudtekniker yrkesgruppen ljud-, ljus, och scentekniker, SSK 3522. Det fanns cirka 2 700 anställda i yrkesgruppen 2022. Det fanns även 275 egna företagare. Av de anställda befann sig 275 personer i åldersspannet 55–59 år, vilka beräknas gå i pension mellan 2027–2031. Det motsvarar i genomsnitt 55 personer per år. Hur många av dessa som arbetar specifikt som ljuddesigner eller ljudtekniker går inte att säga. Som nämnts ovan ligger det genomsnittliga utflödet från utbildningsinriktningen musikproduktion på yrkeshögskolan på cirka 90 platser per år i dagsläget, varav enstaka utbildningar leder till yrkesrollerna ljuddesigner och ljudtekniker. Dock finns även ett utflöde av platser till närliggande yrkesrollen eventtekniker. Även folkhögskola, universitet och högskola har ett utflöde av

kompetens till yrkesgruppen. Det samlade utbildningsutbudet är med andra ord relativt stort sett i förhållande till väntande pensionsavgångar och alternativa utbildningsvägar.

Av de anställda i yrkesgruppen år 2022 hade nära 30 procent en eftergymnasial utbildning på mindre än tre år, vilket motsvarar yrkeshögskolans och folkhögskolans utbildningsnivå. Över 40 procent hade högst utbildning på gymnasienivå och drygt 20 procent hade en eftergymnasial utbildning på tre år eller mer. Utbildningsformerna är därmed blandade och det är inte helt tydligt vilken kompetens som specifikt bör utbildas via yrkeshögskolan.

Arbetsförmedlingen bedömer de nationella jobbmöjligheterna för grupperingen ljud-, ljus- och bildtekniker som små nu och på fem års sikt. Dock bedöms jobbmöjligheterna i enstaka regioner som medelstora. I *Långsiktig yrkesområdesanalys, Kultur, media och design 2023*, skriver Arbetsförmedlingen att efterfrågan på ljud-, ljus-, och scentekniker är stor och förväntas vara det även framgent.

Vidareutbildning för yrkesverksamma inom musik

Yrkeshögskolans kurser kan vara ett bra verktyg för kompetensutveckling av de som redan är yrkesverksamma. Även YH-flex kan vara en metod för att höja kompetensen hos personer med viss yrkeserfarenhet. Det har ännu inte beviljats några kurser inom de utbildningsinriktningar som områdesanalysen omfattar.

Kantor

Enligt KMR ingår i genomsnitt 100 timmars kompetensutveckling per år i kantorernas tjänst. Därför skulle kurser på yrkeshögskolan kunna vara intressant för dem. Det är dock oklart vilka kurser som efterfrågas.

Musikproduktion

Enligt rapporten *Musikbranschens kompetens och utveckling 2023–2027 Återstart*, av Kulturrådet, Föreningen musikutbildarna och Musiksverige 2023 tror bransch och yrkesverksamma att teknologiska trender är det som kommer att påverka yrkesrollerna mest i musikbranschen de kommande åren. Nära hälften av de yrkesverksamma individer som tillfrågats i rapporten, anser att de kommer att behöva fortbildning de kommande åren, främst inom musikproduktion och låtskrivande, marknadsföring, entreprenörskap, utövande av musikinstrument och sång samt ljudteknik, inspelning och mix.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedanstående tabeller visar antal platser som avslutas per år i respektive region/län. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Utbildningar till kontor. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Västernorrland	6	12	12	18	12	12

Källa: MYH.

Utbildningar inom musikproduktion. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Jönköping	20	20	20			
Stockholm	20	40	40	20		
Västernorrland	35	35	35	35	35	
Västra Götaland	24	24				

Källa: MYH.

Regionalt utvecklingsansvariga

Myndigheten för också en dialog om efterfrågan på kompetens med regionernas utvecklingsansvariga (RUA). Regionerna besvarar varje år en enkät som myndigheten skickar ut gällande efterfrågan på kompetens för de olika utbildningsinriktningarna inom yrkeshögskolan. Det utbud som regionerna har svarat på var det som gällde 2023 och nya platser kan ha tillkommit sedan dess. Att en region inte svarar på vilka behov som föreligger behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning. Nedan presenteras en kort sammanfattning av de inkomna svaren.

Kantor

Ingen regionalt utvecklingsansvarig har kommenterat utbudet.

Musikproduktion

Regionalt utvecklingsansvarig i Jönköping uttrycker behov av att bevara utbudet medan motsvarande i Västra Götaland uttrycker behov av att öka utflödet. Inga ytterligare kommentarer har lämnats.

Bedömning av utvecklingen för nya platser med start 2025

Som beskrivs inledningsvis är bedömningen inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli färre eller fler än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan samtliga utbildningsinriktningar.

Bedömningen kommer att ses över årligen i samband med att områdesanalyserna uppdateras.

Kantor

Myndigheten bedömer att utflödet av platser för kontor skulle kunna öka något från dagens genomsnitt på 12 platser per år utifrån ett efterfrågeperspektiv, trots att den huvudsakliga kompetensförsörjningen i första hand sker via alternativa utbildningsvägar. YH-flex skulle möjligen kunna vara ett alternativ för dem som önskar växla över till kontor från andra närliggande yrken.

Musikproduktion

Utflödet av platser för utbildningsinriktningen musikproduktion ligger i dagsläget runt 100 platser per år och leder till yrkesroller i minst tre olika yrkesgrupper. Yrkeshögskolan är en av flera utbildningsformer som kompetensförsörjer området och det är otydligt vilken kompetens som specifikt efterfrågas från yrkeshögskolan. Enligt branschens rapporter har digitaliseringen och den tekniska utvecklingen skapat nya förutsättningar och en ökad efterfrågan på musik och nya artister. Jobbmöjligheterna har ökat samtidigt som konkurrensen tilltagit i den digitala och globala kontexten. I förhållande till de väntade pensionsavgångarna, de alternativa utbildningsvägarna och Arbetsförmedlingens prognoser bedöms utflödet som något högt för framför allt de yrkesgrupper som musikproducent samt ljudtekniker/ljuddesigner ingår i. Sammantaget bedöms utbildningsplatserna för utbildningsinriktningen kunna minska. YH-kurser kan vara ett alternativ för yrkesverksamma att hålla sig fortsatt relevanta på arbetsmarknaden.

Definitioner

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Utnyttjade platser	<p>Utnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145

721 05 Västerås

www.myh.se